

III. ADJECTIVUL

Partea de vorbire care arată o însușire a unui substantiv se numește **adjectiv**.

Adjectivele **variabile** pot avea:
 * 4 forme: **harnic, harnică, harnici, harnice**
 * 3 forme: **mic, mică, mici**
 * 2 forme: **mare, mari**.

Adjectivele se acordă în **gen**, **număr** și **caz** cu substantivul pe care îl determină.

CLASIFICAREA ADJECTIVULUI

după terminație		după alcătuire		după proveniență	
variabile	invariabile	simple	compuse	propriu-zise	din verbe la participiu
cu o terminație <i>rece, verde</i>	nume de culori <i>crem, maro</i>	<i>veche, nouă</i>	<i>alb-argintiu nord-american</i>	<i>mic, mare, greu</i>	<i>citit, scris</i>
cu 2 terminații <i>bun-bună rău-rea</i>	adj. neologice: <i>nemilos, crud, feroce</i> etc.	<i>urât frumos</i>	<i>italiano - română așa-zisă</i>		

GRADELE DE COMPARAȚIE ALE ADJECTIVULUI

- sunt forme pe care le ia adjectivul pentru a arăta că o însușire poate exista în grade diferite la două sau mai multe obiecte comparate sau chiar la același obiect în situații diferite.

Adjectivul are 3 grade de comparație: **pozitiv, comparativ, superlativ**.

POZITIV - arată însușirea unui obiect fără grad de comparație.		<i>Maria face mâncare bună.</i>	
COMPARATIV - arată că însușirea unui obiect este în grad diferit față de aceeași însușire a altui obiect sau față de aceeași însușire a lui în împrejurări diferite.	de superioritate	<i>Maria face mâncare mai bună decât a ta.</i>	
	de egalitate	<i>Maria face mâncare la fel de bună. Maria face mâncare tot atât de bună. Maria face mâncare tot așa de bună.</i>	
	de inferioritate	<i>Maria face mâncare mai puțin bună.</i>	
SUPERLATIV - arată că însușirea unui obiect este la cel mai înalt sau la cel mai scăzut grad.	relativ	superioritate	<i>Maria face cea mai bună mâncare.</i>
		inferioritate	<i>Maria face cea mai puțin bună mâncare.</i>
	absolut	<i>Maria face mâncare foarte bună.</i>	

FUNȚIILE SINTACTICE ALE ADJECTIVULUI

atribut adjectival	nume predicativ	complement circumstanțial de timp	complement indirect	complement circumstanțial de cauză
<i>Băiatul geniu este în clasa a 6-a.</i>	<i>Tu ești răbdător.</i>	<i>A învățat de tânăr să fie cumpătat.</i>	<i>Din alb s-a făcut gălbui.</i>	<i>De oboseală îl dureau capul.</i>

IV. PRONUMELE

Pronumele este partea de vorbire flexibilă care ține locul unui substantiv.

1. PRONUMELE PERSONAL

		PERSONA I		PERSONA II		PERSONA III	
		f. acc.	f. neacc.	f. acc.	f. neacc.	f. acc.	f. neacc.
N Cine?	sg.	eu	-	tu	-	el, ea	-
	pl.	noi	-	voi	-	ei, ele	-
AC. Pe cine?	sg.	(pe) mine	mă, m	(pe) tine	te, t	(pe) el, ea	îl, l, o
	pl.	(pe) noi	ne, n	(pe) voi	vă, v	(pe) ei, ele	îi, i, le
D Cui?	sg.	mie	îmi, mi	ție	îți, ți	lui, ei	îi, i
	pl.	nouă	ne, ni	vouă	vă, vi, v	lor	le, li
G (al, a, ai, ale) cui?	sg.	-	-	-	-	lui, ei	-
	pl.	-	-	-	-	lor	-
V	sg.	-	-	tu!	-	-	-
	pl.	-	-	voi!	-	-	-

2. PRONUMELE PERSONAL DE POLITEȚE

- arată respectul față de o persoană

CAZUL	PERSONA a -II-a		PERSONA a -III-a			
	singular	plural	singular		plural	
			masculin	feminin	masculin	feminin
N., AC.	dumneata d-ta	dumneavoastră dvs., d-voastră	dumnealui d-lui	dumneaei d-ei	dumnealor d-lor	dumnealor d-lor
G., D.	dumitale d-tale	dumneavoastră	dumnealui	dumneaei	dumnealor	dumnealor
V.	dumneata!	dumneavoastră!	-	-	-	-

3. PRONUMELE REFLEXIV

- exprimă identitatea dintre obiectele asupra cărora se exercită direct sau indirect acțiunea verbelor și subiectul acestora.

		PERSONA I	PERSONA II	PERSONA III	
CAZUL		f. neacc.	f. neacc.	f. acc.	f. neacc.
AC.	sg.	mă, m-	te	(pe) sine	se, s-
	pl.	ne	vă		
D	sg.	îmi, mi	îți, ți	sie/ sieși	își, și
	pl.	ne, ni	vă, v-		

4. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL POSESIV

Posesor obiect posedat	un singur posesor			Mai mulți posesori		
	I	II	III	I	II	III
un singur obiect posedat	m	al meu	al tău	al său	al nostru	al vostru
	f	a mea	a ta	a sa	a noastră	a voastră
Mai multe obiecte posedate	m	ai mei	ai tăi	ai săi	ai noștri	ai voștri
	f	ale mele	ale tale	ale sale	ale noastre	ale voastre

● Când pronumele posesiv determină un substantiv și se acordă cu acesta în gen, număr și caz, devine **adjectiv pronominal posesiv**, cu funcția sintactică de **atribut adjectival**.

5. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL DEMONSTRATIV

● Când pronumele demonstrativ determină un substantiv și se acordă cu acesta în gen, număr și caz, devine **adjectiv pronominal demonstrativ**, cu funcția sintactică de **atribut adjectival**.

PRONUME DEMONSTRATIV DE APROPIERE				
Caz	singular/ masculin	plural/ masculin	singular/feminin	plural/ feminin
N- AC	acesta, ăsta	aceștia,ăștia	aceasta, asta	acestea, astea
D- G	aceștia,ăștia	aceștia,ăștia	aceștia,ăștia	aceștia,ăștia
PRONUME DEMONSTRATIV DE DEPĂRTARE				
N- AC	acela,ăla,cel	aceia,ăia,cei	aceea,aia,cea	acelea,alea,cele
D- G	aceluia,ăluia	acelora,ălora	aceleia,ăleia	acelora,ălora
PRONUME DEMONSTRATIV DE IDENTITATE				
N- AC	aceiași	aceiași	aceiași	aceiași
D- G	aceluiași	acelorași	aceleiași	acelorași
PRONUME DEMONSTRATIV DE DIFERENȚIERE				
N- AC	celălalt	ceilalți	cealaltă	celelalte
D- G	celuilalt	celorlalți	celeilalte	celorlalte

6. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL NEHOTĂRĂT

● Ține locul unui substantiv fără să dea vreo indicație precisă asupra obiectului.

7. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL INTEROGATIV

● Ține locul substantivului așteptat ca răspuns la întrebare. Apare într-o propoziție interogativă.

N- AC: cine?, care?, ce, cât?, câți?, câtă? câte?
G-D: cui?, căruia?, căror?, căreia?

PRONUME NEHOTĂRĂT - FORME SIMPLE	PRONUME NEHOTĂRĂT - FORME COMPUSE
unul, una, unii, unele, unuia, uneia, unora alta, altul, alții, altele, altuia, alteia, altora vreuna, vreunul, vreunii, vreunele, vreunua, vreuneia, vreunora atât, atâta, atâția, atâtea, atâtor tot, toată, toți, toate, tuturor mult, multă, mulți, multe, multor	fiecare, fiecăruia, fiecăreia, fiecăror oricare, oricine, orice, oricărui, oricăreia, oricăror cineva, careva, ceva, cuiva, căruia, căreia, căror altcineva, altceva, altcareva, altcuiva, altcărui, altcăreia, altcăror oricât, oricâți, oricâte, oricâtă, oricâtor

8. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL RELATIV

N- AC: cine, care, cât, câți, câtă, câte
G-D: cui, căruia, căror, căreia, căror

● Leagă propozițiile subordonate de regentele lor. Are forme identice cu pronumele interogativ.

9. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL NEGATIV

Apare întotdeauna în propoziții negative:
- niciunul, niciuna, niciunii, niciunele
- niciunua, niciuneia, niciunora, nimeni, nimănu, nimic.

10. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL PRONOMINAL DE ÎNTĂRIRE

însuși, înșami, înșine, înșene, înșăși, înșeși, însuși, înșivă, înșevă.

DE REȚINUT

Când formele pronumelui determină un substantiv și se acordă cu acesta în gen, număr și caz, devine **adjectiv pronominal**, cu funcția sintactică de **atribut adjectival**.

